

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STYRDOKUMENT
Dnr GU 2020/3222

Regler för hantering av investeringar och lokalprojekt

Beslutsfattare	Rektor
Ansvarig funktion	Ekonomienheten
Beslutsdatum	Aktualitetsgranskad december 2024. Beslutad 2020-12-17
Giltighetstid	Aktualitetsgranskas senast 2027
Sammanfattning	<p>Investeringar i anläggningstillgångar har stor betydelse för resursanvändningen inom universitetet. Ett investeringsbeslut påverkar den löpande ekonomin under åtminstone tre till tio år genom de kapitalkostnader (avskrivningar och räntor) som blir följderna av beslutet.</p> <p>Syftet med reglerna är att samla och tydliggöra hanteringsregler för investeringsverksamheten inom Göteborgs universitet. Här beskrivs hur investeringar finansieras, hur anläggningstillgångar definieras, hur investeringsprocessen går till och vad som ingår i ett lokalprojekt.</p>

Övergripande process

Syftet med reglerna är att samla och tydliggöra hanteringsregler för investeringsverksamheten inom Göteborgs universitet. Här beskrivs hur investeringar finansieras, hur anläggningstillgångar definieras, hur investeringsprocessen går till och vad som ingår i ett lokalprojekt.

Regeringen bestämmer universitetets årliga investeringsutrymme genom den låneram som anges i regleringsbrevet för respektive budgetår.

Fakulteterna/motsvarande lämnar in önskemål om investeringsutrymme i samband med budgetarbetet varje år. Utifrån låneramen och önskemålen tillsammans med universitetsövergripande investeringsbehov fördelas investeringsutrymme till fakulteter/motsvarande. Rektor fastställer sedan årligen investeringsramarna för lånefinansierade investeringar för fakulteterna/motsvarande. Den tilldelade investeringsramen är att betrakta som en budget för årets investeringsverksamhet vilket betyder att verksamheten behöver anpassas för att rymmas inom budgeten. Om oförutsedda händelser uppstår som innebär att budget inte kan hållas så behöver detta tydligt signaleras till ekonomienheten i ett tidigt skede. Detta för att ge möjlighet till att undersöka om outnyttjat utrymme finns inom myndigheten.

Investeringar i anläggningstillgångar har stor betydelse för resursanvändningen inom universitetet. Ett investeringsbeslut påverkar den löpande ekonomin under åtminstone tre till tio år genom de kapitalkostnader (avskrivningar och räntor) som blir följden av beslutet. Det är viktigt att investeringar i anläggningstillgångar hanteras i enlighet med föreliggande regler samt de regler som gäller för anläggningsredovisning.

För detaljerad information om regler för anläggningsredovisning, beloppsgränser, lokalprojekt med mera hänvisas till Medarbetarportalen.

Finansiering av investeringar

Kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) reglerar formerna för finansiering av investeringar i anläggningstillgångar. Enligt förordningen 2 kap 1 § ska investeringar finansieras med lån hos Riksgälden.

Undantag från lånefinansiering medges för anläggningstillgång som helt eller delvis finansieras med bidrag som mottagits från icke-statliga givare.¹ Med icke-statliga givare avses andra än statliga myndigheter, och hit räknas även bidrag från EU, FN och Nordiska ministerrådet. Det ska tydligt framgå av kontraktet, eller beviljad budget, att bidraget avser investeringar.

Undantag från lånefinansiering medges även för lärosäten för anläggningstillgång som helt eller delvis finansieras med bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.²

En anläggningstillgång kan i undantagsfall anskaffas genom *finansiell leasing*. Avtal om finansiell leasing kan liknas vid ett avbetalningsköp, dvs. det är leasingtagaren som står för service och underhåll. Sådana avtal får endast ingås om det sett över tillgångens hela nyttjandeperiod leder till en lägre kostnad för universitetet som helhet än anskaffning genom köp. Ekonomienheten ska alltid kontaktas innan avtal om finansiell leasing tecknas. Om universitetet anskaffar en anläggningstillgång genom avtal om finansiell leasing ska tillgången alltid lånefinansieras.

¹ Kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) 2 kap 3-5 §§

² Regleringsbrev för universitet och högskolor

Investeringar som finansieras av bidrag enligt ovan definitioner görs utöver de investeringsramar som fastställts för fakultetsstyrelserna/motsvarande. I de fall en investering finansierad av bidrag får lokalmässiga konsekvenser ska Området för infrastrukturstöd underrättas när kontraktet upprättas.

Eftersom större utrustningsprojekt ofta kan få lokalkonsekvenser är det viktigt att kostnaderna för dessa beräknas och upptas som en del av det sökta bidragsbeloppet. Avskrivningskostnader medför inte pålägg för indirekta kostnader. Vid ansökan om bidrag måste man dock ta i beaktande att de direkta driftkostnader som investeringen orsakar också medför indirekta kostnader.

Universitetet redovisar årligen i budgetunderlaget³ till regeringen det beräknade behovet av investeringar i anläggningstillgångar och som en följd universitetets behov av låneram för de lånefinansierade investeringarna. I budgetunderlaget redovisas också lokalförsörjningsplanen för den planeringsperiod som budgetunderlaget omfattar. Fakulteterna/motsvarande redovisar sina beräknade investeringsbehov för kommande period till ekonomienheten i det budgetmaterial som lämnas in varje höst. Budgetunderlaget bereds inom den gemensamma förvaltningen under januari månad och beslutas av universitetsstyrelsen på sammanträdet i februari.

Anläggningstillgångar

Definitioner och beloppsgränser

En investering innebär att universitetet anskaffar en *anläggningstillgång*. Övergripande är det förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag som reglerar redovisningen av anläggningstillgångar.

En anläggningstillgång kan vara finansiell, materiell eller immateriell.

- Finansiella tillgångar – monetära tillgångar utan fysisk substans
 - Aktier, obligationer och dylikt.
- Materiella tillgångar – tillgångar med fysisk substans
 - Byggnader, mark och annan fast egendom.
 - Förbättringsutgifter på annans fastighet.
 - Maskiner, inventarier, transportmedel, konst, installationer m.m.
- Immateriella tillgångar – icke monetära tillgångar utan fysisk substans
 - Utgifter för större utvecklingsarbete och liknande (för till exempel universitetsgemensamma IT-system) som är av väsentligt värde för verksamheten under kommande år.
 - Rättigheter, licenser för programvara.

En anläggningstillgång definieras som utrustning eller inventarier avsedda för stadigvarande bruk, med en ekonomisk livslängd på minst tre år samt med ett anskaffningsvärde om för närvarande minst 30 000 kronor (exkl. moms)⁴.

Ny-, till- eller ombyggnad som universitetet genomför på hyrda lokaler ska redovisas som förbättringsutgifter på annans fastighet när definitionen av en anläggningstillgång uppfylls.

³ Enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605), FÅB. Budgetunderlaget omfattar en treårsperiod.

⁴ Beloppsgränsen 30 000 kr exkl. moms gäller fr.o.m. 2019-01-01. Denna beloppsgräns kan ändras utan rektorsbeslut och utan att styrdokumentet revideras. För aktuell beloppsgräns hänvisas till Medarbetarportalen, ekonomiwebben.

Notera att *reparations- och underhållskostnader* för hyrda lokaler kostnadsförs upp till för närvarande 500 000 kronor (exkl. moms).⁵ Uppgår reparations- och underhållskostnaderna till 500 000 kronor (exkl. moms) eller mer ska dessa redovisas som förbättringsutgift på annans fastighet.⁵ Reparations- och underhållskostnader till följd av brand eller skada ska alltid kostnadsföras.

För *egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar* gäller för närvarande beloppsgränsen 500 000 kronor (exkl. moms).⁵

I vissa fall ska en anläggningstillgång som är under uppbyggnad bokföras som *pågående nyanläggning*. För att detta ska ske måste uppbyggnaden uppgå till minst 10 miljoner kronor och tidsmässigt vara över ett räkenskapsårsskifte. Detta gäller oavsett hur anläggningstillgången finansieras. Pågående nyanläggning ska finansieras genom lån i Riksgälden, om inte universitetet erhållit bidrag som uttryckligen är avsett för investeringen.

Komponentredovisning ska tillämpas när en anläggnings totala anskaffningsvärde uppgår till lägst 20 miljoner kronor, varav en komponent ska ha ett anskaffningsvärde motsvarande minst 10 procent av den totala sammansatta tillgångens anskaffningsvärde, dvs. lägst 2 miljoner kronor.⁶

Ekonomisk livslängd, nyttjandeperiod och avskrivningstider

Den ekonomiska livslängden är den tid som tillgången förväntas ha ett värde för verksamheten. Nyttjandeperioden är den period myndigheten förväntar sig använda tillgången och den ligger till grund för att beräkna avskrivningar. Oftast överensstämmer nyttjandeperioden med den ekonomiska livslängden. Universitetet har fastställt rekommenderade avskrivningstider om 3, 5, 7 eller 10 år beroende på typ av anläggningstillgång samt förväntad nyttjandeperiod. Avvikelser från rekommenderade avskrivningstider får inte göras utan avstämning med ekonomienheten.

Avskrivningstiden ska spegla anläggningens nyttjandeperiod. Att anpassa avskrivningstiden efter finansieringen är inte korrekt.

⁵ Denna beloppsgräns kan ändras utan rektorsbeslut och utan att styrdokumentet revideras. För aktuell beloppsgräns hänvisas till Medarbetarportalen, ekonomiwebben.

⁶ Redovisningsprinciper – komponentredovisning, Dnr GU 2019/1301

Anläggningsreskontra och inventering

Anläggningstillgångarna redovisas i anläggningsreskontran. Denna ska innehålla samtliga tillgångar som ingår i universitetets verksamhet. Anläggningsreskontran ska ge följande underlag:

- *Underlag till redovisningen vad avser tillgångarnas anskaffningsvärde och löpande värdeminskning.* Detta innebär att anläggningsreskontran initierar månatliga avskrivningar, vilka ska spegla resursförbrukningen (kostnaden) för verksamhetens nyttjande av investeringen/tillgången. Avskrivningar börjar redovisas månaden (perioden) efter det att anläggningstillgången aktiverats.

- *Underlag till ett anläggningsregister.*

Anläggningstillgångarna ska inventeras årligen. Prefekt/motsvarande utser en inventeringsförrättare som ansvarar för att inventeringen genomförs och dokumenteras i ett inventeringsprotokoll, och underlag för utrantering/försäljning skickas till ekonomienheten för bokföring. Utrangering ska dessutom ske löpande vid behov. Fakulteter och institutioner/motsvarande ska hålla anläggningsregistret uppdaterat vad gäller uppgifter som nyttjandekontering, placering etc.

För mer information om regler för anläggningsredovisning hänvisas till ekonomiwebben på Medarbetarportalen.

Investeringsprocessen

Universitetets investeringsbehov kan delas upp i

- Återinvesteringar/ersättningsanskaffningar
- Nyinvesteringar i utrustning och lös inredning
- Lokalförsörjning
 - Lokalprojekt
 - Strategiska lokalprojekt

Återinvesteringar och nyinvesteringar

Behovet av *återinvesteringar* påverkas av tidigare perioders investeringar och de avskrivningstider som tillämpats. Återinvesteringar innebär att verksamheten ersätter tidigare investeringar där den ekonomiska och tekniska livslängden löpt ut. Ersättningsanskaffningar för skador, stölder m.m. räknas också hit.

Nyinvesteringar i utrustning och lös inredning är beroende av styrande beslut och prioriteringar av universitetsstyrelse och fakultetsstyrelser/motsvarande. Utrymmet för nyinvesteringar måste sammankopplas med verksamhetens långsiktiga ekonomiska utrymme. Ofta finns det ett samband mellan ett lokalprojekt och nyinvesteringar i utrustning och lös inredning.

Nyinvesteringar och återinvesteringar av utrustning och lös inredning hanteras inom fakulteternas investeringsramar. I investeringsplaneringen ska en beräknad fördelning av de planerade investeringarna göras på deras förväntade livslängd och amorteringstid (3, 5, 7 eller längre än 7 år).

Lokalförsörjning

För Göteborgs universitet är lokaler en strategisk resurs och ett redskap för att kunna skapa en komplett akademisk miljö och en inspirerande arbetsmiljö. Lokaler, deras läge och utformning påverkar universitetets verksamhet och kostnaden för lokaler står för en betydande del av universitetets totala kostnader.

För den övergripande lokalförsörjningen finns styrdokumentet *Strategisk lokalförsörjningsplan* som beslutas av universitetsstyrelsen och som ska uttrycka universitetets långsiktiga vilja. Den strategiska lokalförsörjningsplanen ligger till grund för beslut om nybyggnadsprojekt, större ombyggnader och betydande omflyttningar inom universitetet.

Lokalförsörjningsplanen som vilar på den strategiska lokalförsörjningsplanen beskriver pågående och planerade lokalförändringar och utgör bl.a. underlag för universitetets budgetplanering. Lokalförsörjningsplanen revideras årligen och beslutas av universitetsstyrelsen. Revideringen bereds av Området för infrastrukturstöd som inhämtar underlag från fakulteter och institutioner/motsvarande. Aktuella styrdokument finns på Medarbetarportalen.

Investeringar i egen eller annans fastighet ska i huvudsak utföras av fastighetsägaren. Området för infrastrukturstöd är alltid universitetets huvudman för sådana investeringar och svarar för samtliga kontakter med berörda parter. I undantagsfall utförs inte de lokalanknutna investeringarna av fastighetsägaren. I sådana undantagsfall hanterar området för infrastrukturstöd lokalprojektet i sin helhet. Hanteringen är olika beroende på lokalprojektets omfattning. Hyreskostnaden belastar enligt huvudregeln respektive brukare vid universitetet utifrån dennes procentuella andel av berörd fastighet.

Området för infrastrukturstöd redovisar tertialvis utfall och prognos för pågående lokalprojekt till berörda fakulteter och institutioner/motsvarande.

Lokalprojekt

Med lokalprojekt avses ombyggnationer eller annan lokalanpassning som påverkar lokalkostnaderna. Lokalkostnaderna kan bl.a. påverkas genom:

- Investeringar i egen eller annans fastighet.
- Förändringar i inhyrningen.
- En åtgärd som finansierats av fastighetsägaren och som medför förändrad hyresnivå.

Investeringarna i egna och andras fastigheter samordnas och hanteras av området för infrastrukturstöd, efter samråd och samverkan med berörda fakulteter och institutioner/motsvarande.

Strategiska lokalprojekt

Med strategiska lokalprojekt avses de projekt, nybyggnationer eller omfattande ombyggnationer, som kräver strategiska ställningstaganden på rektorsnivå och förankring i universitetsstyrelsen. Det kan exempelvis innebära att projektet medför omfattande area- och/eller lokalkostnadsförändringar och löper under mer än 5 år samt berör flera verksamheter. Det kan också vara lokaliserat eller beskaffat på ett sådant sätt att det har påverkan på omkringliggande samhälle och andra aktörer inom samhällsplanering och infrastruktur.

Även mindre lokalprojekt avseende area, kostnader och tid kan bedömas ha en särskild strategisk betydelse för universitetets verksamhet och således definieras som strategiskt lokalprojekt.

För de strategiska lokalprojekten gäller en särskild *Handläggningsordning* som finns på Medarbetarportalen.

Principer för hantering av inredning och utrustning

För *mindre och medelstora lokalprojekt* som inte är av strategisk karaktär och som rör anpassningar av befintliga lokaler, planeras och hanteras all ekonomi av Området för infrastrukturstöd under projektperioden. Detta sker i samarbete med berörd fakultet eller institution/motsvarande. Investeringsutrymmet under

pågående projekt ligger hos Området för infrastrukturstöd för de kostnader som avser förbättringsutgifter på annans fastighet och som kommer knytas till berörd fastighet. Vid projektslut när lokalanpassningarna kan tas i bruk aktiveras anläggningstillgångarna vid berörd fastighet eller hos den fakultet eller institution/motsvarande som ska hantera avskrivningskostnaderna.

Det *strategiska lokalprojektets* totala investeringsutrymme, både personella resurser och inredning, hanteras av Området för infrastrukturstöd inom projektets tilldelade investeringsram. Vid projektslut när ny-/ombyggnationen kan tas i bruk fördelas kostnaderna utifrån nedan riktlinjer för fast och lös inredning, dvs. Området för infrastrukturstöd hanterar kostnaderna för fast inredning och berörd fakultet eller institution/motsvarande hanterar kostnaderna för lös inredning.

Fast inredning

Fast inredning är utrustning och inredning som inte kan tas med vid en eventuell flytt från lokalerna. Området för infrastrukturstöd ansvarar för investeringar inom ramen för samtliga lokalprojekt. Som fast inredning i samband med lokalprojekt räknas bl.a. följande:

- Platsbyggd inredning som t.ex. receptionsdisk och inbyggda hyllor
- Fast monterade stolar, bänkar och bord i lärosalar
- Fasta projektordukar, skrivtavlor och filmdukar
- Fasta installationer för tele/data inklusive aktiv utrustning (endast nyinstallationer)
- Teletekniska system som skalskydd, kortläsare, larm och passerkontroll (endast nyinstallationer)
- Utvändigt skyltning

Kostnader för investeringar (avskrivningar) i fast inredning fördelas enligt hyreshusprincipen mellan de verksamheter som använder lokalerna, och redovisas i samband med att underlaget för kommande års lokalhyror tas fram.

Lös inredning

Kostnaden för lös inredning hanteras inom respektive verksamhets ordinarie budget. Området för infrastrukturstöd kan bistå med planering och beställning av lös inredning i lokalprojekten vilket sker i samarbete med beställande fakultet eller institution/motsvarande. Under pågående projekt ligger investeringsutrymmet hos området för infrastrukturstöd. När anläggningstillgångarna kan tas i bruk aktiveras de hos den fakultet eller institution/motsvarande som nyttjar lokalerna och som ska finansiera avskrivningskostnaderna.

Exempel på lös inredning:

- Stolar
- Laboratorieutrustning
- Kontorsmöbler
- Gardiner
- AV-teknik
- Utrustningsanknutna system som utrustningslarm
- Kompletteringar/återinvesteringar i kortläsare/system
- Kompletteringar/återinvesteringar i larm i form av skalskydd
- Kompletteringar/återinvesteringar fasta installationer för IT inkl. aktiv utrustning

Flyttkostnader i samband med lokalprojekt

Området för infrastrukturstöd kan om så önskas bistå med flyttplanering och flyttkoordinering i samband med lokalprojekt. Flyttkostnader är däremot inte en del av ett lokalprojekt och kan heller inte hanteras inom fakultetens eller institutionens/motsvarande investeringsram. Sådana utgifter ska kostnadsredovisas när de uppstår.

För mer information om lokalförsörjning och anläggningsredovisning hänvisas till Medarbetarportalen.

Investeringar vid samverkan

Ibland samverkar universitetet med andra högskolor/motsvarande om investeringar i anläggningstillgångar. När så sker och en fakultetsstyrelse/motsvarande betalar ersättning till ett annat lärosäte för nyttjande av dessa anläggningstillgångar ska en förteckning upprättas. Förteckningen ska redovisa anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde, avskrivningsplan samt fördelningen av kapitalkostnaderna mellan universitetet och samverkanspartnern.

Ansvar för hyres- och avskrivningskostnader

I de anslag som universitetet får från staten för utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt för forskning och utbildning på forskarnivå ingår medel för hyror och för kapitalkostnader orsakade av investeringar.

Medel för lokalkostnader och investeringskostnader ingår också i de anslagsramar och prislappar som fakultetsstyrelserna/motsvarande får genom universitetsstyrelsens beslut om anslagsfördelning och kostnadsdebitering.

Respektive fakultet/institution/motsvarande ansvarar för de kapitalkostnader (avskrivningar) som uppstår till följd av deras beslutade investeringar.

Uppföljning av investeringar

Investeringsverksamheten ska följas upp löpande. I samband med varje tertialuppföljning ska fakulteter/motsvarande redovisa utfallet av lånefinansierade investeringar för perioden fr.o.m. 1 januari t.o.m. aktuell tertialmånad samt med en beräknad prognos över årsutfallet.

Om oförutsedda händelser uppstår som innebär att budget inte kan hållas så behöver detta tydligt signaleras till ekonomienheten i ett tidigt skede för att ge möjlighet till att undersöka om outnyttjat utrymme finns inom myndigheten.

Kapitalkostnader (avskrivningar) börjar i normalfallet redovisas månaden (perioden) efter det att anskaffningsutgiften aktiveras i anläggningsredovisningen. Detta innebär t.ex. att för en anskaffningsutgift i december (investeringen genomförs och fakturan belastningsattesteras) påbörjas redovisningen av kapitalkostnaden i januari nästkommande år.